

OPRAVDOVÝ  
**KREŠŤAN**  
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK  
 ĽUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.
Na celý rok . . . . .	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: <b>VIKTOR HORNYÁNSZKY.</b>	Sem sa majú posilať predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka . . . . .	1 „ — „		
Na štvrt roka . . . . .	— „ 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

### Nebezpečné heslá.

**J**aknáhle je reč o nebezpečných heslách, samosebou sa rozumie, že tam je reč aj o ľudovej strane; bo veď nebezpečné heslá a ľudová strana vždy spolu chodia, ba smelo môžeme povedať,

na ceste nebezpečia pre štát. A tento nebezpečný krok ďaleko presahuje všetky dosavadne bludné, nebezpečné heslá, ktoré ľudová strana dosiaľ hlásala. Toto nebezpečné heslo je, že nemáme po-



Matka medzi dieťkami.

že ľudová strana je stelesnené nebezpečie jak pre všeobecný pokoj, tak aj pre štát. Ľudová strana už aj dosavadným svojim účinkovaním tak mnoho zlého zapríčinila, že sa to iba behom rokov dá napraviť, a teraz zase spravila jeden krok napred

slúchať zákon, lež vlastné presvedčenie. A toto nebezpečné heslo predniesol gróf Ferdinand Zichy na zasadnutí snemovne ablegátov dňa 20. októbra. Vec sa udala nasledovne.

Gróf Gustáv Majláth, sedmohradský biskup

keď bol ešte komárňanským farárom prijal do lona katolíckej cirkve jedno 17-ročné dievča kalvínskeho vierovyznania. O vzájomnosti kresťanských vierovyznaní znejúci zákon z r. 1868. nakladá, že pred doplnením 18. roku nesmie nikoho duchovný prijať do lona iného vierovyznania, než do jakého patrí dľa udaného zákona. To jest, keď je niekto katolik, nesmie pred 18. rokom prestúpiť na žiadnu inú vieru, taktiež so žiadnej inej viery nemôže prestúpiť na katolícku vieru. Ten kňaz, ktorý niekoho pred doplnením 18-teho roku prijme do lona cudzej cirkve dopustil sa priestupku a môže byť trestaný 2 mesačným žalárom a 300-zlatovou peňažitou pokutou.

Toto je záležitosť, ktorá bola pojednávaná v snemovni magnátov 20. októbra. Táto záležitosť tak prišla do snemovne magnátov, že gróf Gustáv Majláth bol medzitým vymenovaný za sedmohradského biskupa a následkom toho stal sa členom magnátskej snemovne. V smysle zákona nad vyslancom alebo členom magnátskej snemovne len tak smú súdiť kráľovské sudy, jak ich patričná snemovňa vydala. Komárňanský kráľovský okresný súd zadal prosbu k snemovni magnátov, aby dovolila, žeby gróf Gustáv Majláth bol pred súd postavený preto, že sa dopustil priestupku tým, že jedno 17-ročné dievča kalvínskeho vierovyznania prijal do lona cirkve katolíckej.

Záležitosť túto pojednávali magnáti v zasadení dňa 20. októbra. Väčšina magnátov za celkom prirodzené držala, že sa gróf Gustáv Majláth musí dostaviť pred súd a zodpovedať za svoje skutky. Čo každý chladnokrevne smýšľajúci človek za úplne prirodzené drží, oproti tomu sa ale zoprel najhlavnejší vodca ľudovej strany gróf Ferdinand Zichy a bol proti tomu, aby gróf Gustáv Majláth, sedmohradský biskup bol pred súd postavený za priestupok, ktorého sa dopustil proti 53. zákonnému článku z r. 1868.

Každý jeden člen magnátskej snemovne má úplne slobodnú vôľu, hlasuje tak, jako mu to jeho vnútorný hlas, totižto svedomie diktuje. A keby pán gróf Ferdinand Zichy bol jednoducho bez ďalšieho odôvodnenia hlasoval proti vydaniu sedmohradského biskupa, v tom páde by sme ani slova neboli povedali. Lenže pán gróf Ferdinand Zichy odôvodnil, prečo hlasuje proti tomu, žeby gróf Gustáv Majláth bol vydaný komárňanskému okresnému súdu. A ponač dôvody grófa Zichyho boli verejne povedané, tak máme úplne právo verejne sa nimi zaoberať, a tieže aj rozhodne odsúdiť. Obzrime si bližšie prečo nechcel gróf Ferdinand Zichy vydať sedmohradského biskupa grófa Majlátha.

Gróf Ferdinand Zichy tým chce ospravedlniť protizákonný skutok grófa Gustáva Majlátha, že

*zákon svedomia je prednejší, než štátny zákon.* Inými slovami dôvod grófa Ferdinanda Zichyho totižto znamená, že keď sa mi niektorý štátny zákon nepáči, že som ho nie povinný zadržať, lež odvolávajúc sa na hlas svedomia, robím, čo sa mi ľúbi. Dľa Zichyho grófovi Majláthovi nepáčil sa 53. zákonný článok z roku 1868. a on, odvolávajúc sa na hlas svedomia, prijal do lona katolíckej cirkve 17-ročné dievča. Kto takéto niečo spraví, ten v smysle zákona má byť trestaný 2 mesačným žalárom a 300-zlatovou pokutou. Dľa Zichyho ale gróf Gustáv Majláth nesmie byť trestaný, lebo on len to robil, čo dľa osobného presvedčenia držal za dobré, nestarajúc sa nič o zákon.

Nuž kamže by to priviedlo, keby to bola pravda, čo ztrestený gróf Ferdinand Zichy hlása, že totižto nie sme povinní zadržať zákony, lež to môžeme robiť, čo sa nám ľúbi, čo dľa osobného presvedčenia držíme za dobré. Takáto zásada predovšetkým značí to, že celé zákonodarstvo nemá žiadnej platnosti, že zákony nikoko neviažu, znamená tedy úplný zmätok v samom štáte.

Keby gróf Ferdinand Zichy bol len okamih chladnokrevne rozmýšľal, keby mu zaslepená nenávisť proti všetkému, čo je liberálne, nebola odobrala úplne zdravý rozsudok, tak by bol musel nahliadnuť, že tá ním hlásaná zásada, že totižto každý občan najprv poslúcha svoje presvedčenie a len potom štátny zákon, skrýva v sebe to najväčšie nebezpečie proti celistvosti a pokoju našej milej vlasti. Dľa Zichyho nepotrebujeme štátne zákony zachovávať iba v tom páde, jak nám to dovoľuje aj naše vnútorné presvedčenie. Dľa tohto dovolené je aj urazenie veličenstva, lebo keď bárskomu môže vnútorné presvedčenie diktovať, aby vypovedal poslušnosť kráľovi.

Dľa tejto samej zásady môžu vypovedať kapláni poslušnosť biskupom, lebo dľa ich presvedčenia biskupi zle robia, keď chcú mať pokoj so štátom. Ba aj biskupi by mohli vypovedať poslušnosť rímskému pápežovi, lebo dľa ich presvedčenia nespravuje záležitosti katolíckej cirkve tak, jako to oni uznávajú za najlepšie. No a konečne béreši a sluhovia grófa Ferdinanda Zichyho by tiež mali právo vypovedať poslušnosť, lebo dľa ich presvedčenia to ani najmenej nenie v poriadku, že oni len robia a gróf Ferdinand Zichy troví nesmierny dôchodok panstva.

Jestli ktorá zásada bola nebezpečná, tak hlavne nebezpečná je tá zásada, grófom Zichym hlásaná, že štátne zákony povinní sme iba v tom páde zadržať, jak sa tieže srovnávajú aj s našim presvedčením. Ja idem cez horu, nemám ani krajciara vo vačku som hladný a smädný; oproti mne ide boháč, ktorého vrecko je naplnené bankovkami. Mójau presvedčeniu sa prieči zákon,

že neslobodno kradnúť, a tak boháčovi odobriem peniaze a jak ich nedá po dobrotky, tak ho zabijem. Súc pred súd postavený, odvolávam sa na to, že dľa môjho presvedčenia kradnúť slobodno, mňa do toho nič, že na to štátny zákon určuje trest.

Tak ďaleko tedy zašiel gróf Ferdinand Zichy, že dnes už hlása, že svedomie, vnútorné presvedčenie stojí nad zákonom. A tento gróf Zichy, ktorý hlása tak nebezpečné heslá, stojí na čele takzvanej ľudovej strany. Ľudová strana už aj dosiaľ dopustila sa na mnohých miestach škaredých protizákonností, čo bude ďalej, keď vodca jej verejne hlása, že sme nie povinní zadržat štátne zákony, jak ich nedržíme za dobré?

Nuž to bude ďalej, že sa od tejto štáto-búriacej strany musí s ošklivosťou odvrhnúť jedonkaždý človek, v ktorom ešte čo len aj iskierka vlasteneckosti plápolá, musí sa odvrhnúť od nej každý, kto nenie nepriateľom svojej otčiny, kto nenie nepriateľom pokoja. Dávno sme to predpovedali, že ľudová strana vo svojich bludných zásadách tak ďaleko pôjde, že ju viac ani ten najfanatickejší človek nebude môcť nasledovať. A táto doba je už tu.

#### Slovo k rodákom.

Ako voláme takého človeka, ktorý čo aj nechtiac, nepravdu hovorí? Takého menuje ľhárom. Keď ale človek, ináč spôsobilý, vedome, ba úmyslne nepravdu hovorí, tým cieľom, aby iných prekabátil, takého menujeme kmiňom. Ľahkovážnosť, ľahkomyselnosť dokazuje každý, kto sa luhania dopustí, no neočatý, podlý a opovrzenia hodien je ten, ktorý to úmyslne robí, a to ako by mlátil, bez ustania a oddychu.

Takéto vedomé roztrubovanie nepravdy badáme so dňa na deň pri tých zabudlých sa jednotlivcoch, ktorí s úľubou sami «ľudarmi» sa menujú, a ktorí by radi natrubili svetu, že sú oni vodcovia «ľudovej» — vraj — strany, a že pričinením ich takáto strana kdesi-tamsi v obrovských rozmeroch jestvuje. Hej! jestvuje ona, ale len v lživých rečiach a časopisných článkoch «ľudárov». V chvastúňstve sú veľkí, v mámení rozsiahli a v sebaklame početní. V živote a spoločenstve ich ale niet, lebo tých pár tlčhubov, kriklúňov ani rátať nemožno, tým menej zaslúžia, aby sme ich vážne brali. Celé legendy hlúposti píšu o sebe. Chvália, chvastajú sa v zaslepenosti svojej, mysliac, že riadne väčšine sa pripojujúci ľud s pohodlia sa k nim pripojí. Ale mýlia sa v tomto títo škreklaví vtáci. Možno, že skôr darilo by sa im klamom prívržencov si vyzískať, keby sa menej o to drali, a keby si v besnom hanení sa za popularitou neboli natoľko kredit po-

kazili, že im už teraz nikto neverí. A nemôže to ani ináč byť. Veď raz-dva veľmi mnohí a ľahko sa dajú oklamať, raz dva i ten najväčší nesmysel mnohí uveria; ale keď tie isté luhany a šalbierstva častejšie, ba ustavične počúvať musejú, nie div, že sa im zošklivia, a že ich viac nikto neverí.

Ktože by veril — na príklad — kapláni-kovi, ktorý tak strašil veriaci svet, že vláda a vrchnosti následkom cirkevno-politických zákonov bude odoberať ľudu vieru, z kostolov narobí sýpky a križe sväté povála?

Ako by mu veril, keď so dňa na deň sa presvedčuje, že sa to nikde nestalo a tak ani nestane, ba keď vidí, že tá skrz farárov «lichvou, volami a sviňami» prezívaná liberálna intelligencia tak ako predtým, skrúšene kori sa pred Pánom Bohom, pridrža sa cirkve, a poslúcha i plní prikázania svojho náboženstva.

Ktože by veril tým kňazom a kaplánom, ktorí civilne manželstvo za súložníctvo vyhlasovali a tvrdili, že pri civilnom manželstve mužovia viac žien si budú smieť brať, a ženy svoje bárs-kedy odohnať môžu, keď sa to nepravdou, cigáňstvom byť dokázalo.

Ktože by im veril, že sú ľudari vlastenci, keď nesváre a rozbroje robia medzi krajinskými občanmi, keď štvú údov jednej viery proti druhým, iného vierovyznania sa pridružujúcim? Kto by ich držal za privržencov ľudu, keď medzi človekom a človekom ohromné rozdiely robia. Pospolitosť nedržia za nič, lebo ináčej keby ju aspoň za rozumom obdarenú považovali, nekrmili by ju tak makavými, tak zrejmyými cigáňstvom a lžami. Ľud im je len na to na svete, aby ich poslúchal a slepo nasledoval. Rozum, rozhlád, pravdu a právo má u nich len kňaz a magnát, ostatok je luza. Veď Ferdinand Zichy zjavne pohoršil sa na tom, že sa súd opovážil pre nezákonnosť biskupa na zodpovednosť fahať. Keď nízko postavený proti zákonu sa previni, prepadne trestu, keď to urobí vysoko postavený a úctu poživajúci, vtedy nie žeby ten ešte väčšiu pokutu zaslúžil, ale nesmie byť ani na zodpovednosť fahaný, lebo to by vraj bolo prenasledovanie. Hľa, takúto rovnosť hlása vodca ľudárov, verte že mu teda bedári roľníci a priemyselníci, keď vám s prekrucovaním očí blaptá, že on len s vami drží, že vás za svojich bratov považuje.

Verte mu i Lepsénymu, že sa o vás, o vašu biedu a o vaše blahô starajú, keď chudobný ani len krajciarovej podpory ešte od nich nedostal. Hej! ľahko by oni pomáhali chudobným skrze zníženia daní a štátnou podporou, keď nie oni sú povolani štát spravovať, výdavky krajinské zaokrývať a zveladok vlasti napomáhať. Ľahko je ponúkať, keď iný má dávať. Boli by len oni

pri vesle; keby zodpovednosť šafárenia so štátnym majetkom a prijímaniami ich tlačila, vtedy by ináč hovorili. Len by sa im hlásil niekto o podporu, ako by ho hnali, aby si zarábal, že oni darmožrútov chovať nebudú. Tak by hovorili a robili, ako to robia dnes s tou chudobou, ktorej ani millionár Zichy, ani chudobu predplatkami svojich divých časopisov a sklepným kupectvom cicajúci Lepsényi.

Len verte balamutinám «ľudárov» pošetili občania, verte, kým ešte môžete, veď onedlho nebudete im môcť veriť, lebo o krátky čas nebude ich, svetlo pravdy ich znivočí. Sám ľud, ktorý tak neosemetne klamali, zaženie ich ta, odkiaľ prišli — do večnej tmy.

*Pravdomil.*

### Politické prenasledovania.

Medzi tými mnohými stížnosťami a ponosami, ktoré tak často počuť proti terajšej vláde nachodí sa aj tá obžaloba, že vláda prenasleduje svojich politických nepriateľov, to jest prenasleduje tých, ktorí sú nie liberálni, ktorí bojujú proti liberálnej strane.

Jako nemajú žiadneho základu tie mnohé iné obžaloby, tak je úplne bezzákladná aj tá ponosa, že terajšia liberálna vláda prenasleduje, žaluje svojich politických nepriateľov. Že je tomuto tak, že vláda skutočne neprenasleduje svojich politických nepriateľov, toho najmakavejším dôkazom je, že narádzala kráľovi, aby omilostil novinkára Mikuláša Bartha.

Mikuláš Bartha je jedon z najzaťatejších nepriateľov ministerského predsedu baróna Bánffyho. Bartha není len politickým, ale takrečeno aj osobným nepriateľom Bánffyho. Kde len môže napáda ho, asíce tak nešeredne, tak pluhave, že to už presahuje všetky hranice slušnosti, statočnosti. Nikto v celom Uhorsku nepísal o ministerskom predsedovi tak urážlivo, ako práve Mikuláš Bartha, bývalý krajinský vyslanec.

Tento pán Bartha ešte pod predošlou vládou, to jest za Wekerleho vlády padol do omáčky, z ktorej ho teraz vyslobodil ten tak potupovaný barón Bánffy. Vec sa má nasledovne.

Mikuláš Bartha v časopise „Magyarország“ písal bol svojho času o Wekerleho vláde, že táto krajinské peniaze neupotrebuje na tie ciele, na ktoré ich odhlasoval snem, lež že za ne kupovala jednotlivé opozičné časopisy, aby tieto staly do služby vlády a prajne o nej písaly. Ministerský predseda podal proti Barthovi obžalobu z pomlúvania. Záležitosť pojednávala z neodvislých občanov zostavená porota a táto jednohlasne uznala za vinného Barthu, ktorý následkom tohoto dostal trest 6-mesačného žaláru.

Pán Mikuláš Bartha smelo písal, smelo pomlúval vládu Wekerleho, keď ho ale zastihol dobre zaslúžený trest, bolo po smelosti. Báľ sa dobre zaslúženého žalára, jako čert svätenej vody. Roky preťahoval termín, aby

len čím ďalej odtiahol dobu, v ktorej bude musieť nastúpiť trest. Vydal sa za chorého, hovoril, že mu rozličné záležitosti treba vybaviť atď. Vláda, tá ním tak osočovaná liberálna vláda, za každým mu predĺžila termín nastúpenia žalára. Ale konečne nič nemôže večne trvať a tak Bartha raz musel predsa nastúpiť žalár. Minulú sobotu t. j. 23-ho októbra pred obedom nastúpil 6-mesačný žalár a už na druhý deň, to jest v nedeľu bol na slobodu prepustený, lebo ho kráľ na predostrenie vlády omilostil.

Toto je v krátkosti priebeh veci. Aby sme ale pána Barthu lepšie poznali, musíme ešte jedno druhé rozpovedať o ňom.

Tento pán Bartha, ktorý tak smeľe pomlúval Wekerleho vládu, ktorý tak smeľe brízgal a brízgal barónovi Bánffymu, keď bol odsúdený, usiloval sa za každú cenu žaláru vyhnúť. Jeho priatelia nahovárali široké obecnstvo, aby podpísalo prosbu ku kráľovi o omilostenie Barthu, aj sám Bartha zadal prosbu ku kráľovi, prosiac milosť. Kráľ všetky verejné činy robí iba s povedomím vlády a tak aj prosbu Barthovu vydal vláde aby mu zadala návrh. Vláda, berúc do ohľadu, že Barthu všetci 12-ti porotci jednohlasne uznali sa vinného, nenarádzala omilostenie pred započatím žaláru, a následkom toho kráľ odvrhol Barthovu prosbu. Všetci do veci zasvätení ale vedeli, že vláda predostrie kráľovi omilostenie Barthu, jaknáhle tento započal žalár.

A tak sa aj stalo. Milosť kráľova na predostretie vlády prišla v nedeľu, keď Bartha vysedol jedon jediný deň v žalári.

Nuž hľa, takto prenasleduje vláda a na jej čele stojací Bánffy svojich nepriateľov.

Bartha aj vtedy, keď už bol odsúdený, ustavične tuho napádal vládu, nebolo skoro dňa, žeby v časopise „Magyarország“ nebol písal urážlivé články proti vláde, zvlášte ale proti ministerskému predsedovi, barónovi Bánffymu. A za toto všetko barón Bánffy tak sa odplatil Barthovi, že ho predostrel kráľovi na omilostenie.

Ale nielen Bartha dostal milosť, dostal ju aj kaplán Knezich atď. Kde je tu tedy prenasledovanie? Kde utláčanie politických nepriateľov vlády?

Pán Bartha a iní nepriatelia vlády dozaista to chcú, aby sa ich barón Bánffy hneď zlakol a zbabele im prepustil svoje miesto. Lenže toho sa nedožijú. Barón Bánffy sa nezľakne svojich nepriateľov. Nemá sa ich prečo báť, bo veď čo robí, to všetko slúži len k dobru vlasti našej. Nemá sa čo báť tej hrstky nepriateľov, bo veď má za sebou celý národ, ktorý ho odhodlane a vytrvale podporuje v jeho ťažkej a zodpovednosti plnej práci.

Takto sa odplácajú liberáli za užívané krivdy. Títo ľudovou stranou besnými psohlavcami nazvaní liberáli držia sa skutočne písma svätého a kto do nich skalou hádže, do toho oni chleboň.

Ot. rodáci aj z tejto maličkosti vidíte skutočne kresťanské, láskyplné jednanie vlády, ktorá za svojho najväčšieho nepriateľa orodovla u kráľa. Ukážte mi len

jeden jediný príklad, kde by sa bola ľudová strana tak skutočne kresťansky chovala oproti svojim nepriateľom?

Presvedčení sme ale, že napriek tomuto skutku vlády nezatičnu hlasy o prenasledovaní nepriateľov vlády. Presvedčení sme, že keď kráľovské súdy odsúdia niektorého ľudáka pre búrenie, pre urážanie na cti, pre pomluvačstvo, krádež alebo kminstvo, že to ľudové časopisy budú pripisovať vláde a budú roztrubovať, že ich vláda prenasleduje, lebo patria k ľudovej strane. Človek zdravého nepredpojatého poňatia bude ale vedieť, čo si má myslieť o týchto zlomyseľných roztrubovaniach, bude vedieť, že to nenie nič iného jako vyhadzovanie žľee oproti vláde.

## POLITICKÉ ZPRÁVY.

**Vyznačení ministri.** Jeho veličenstvo vyznačil troch ministrov za uznanie jejich výtečných služieb veľkým krížom železnej koruny. Vyznačení sú: minister financií Ladislav Lukács, minister pravosúdia Alexander Erdély a horvatský minister Imrich Josipovich.

Tieto vyznačenia, ktoré prišli celkom neočakávane, sú zrejším dôkazom toho, že kráľ skladá úplnú dôveru v terajšiu vládu. Ale nielen kráľ skladá dôveru v Bánffyho vládu, lež aj celý národ, ktorý sa tiež teší vyznačeniu menovaných troch ministrov.

**Zaťažitosť katolíckej autonómie.** Katolícky biskupsky sbor vydržiavať bude budúceho týždňa poradu, na ktorej bude pojednávať ten návrh o autonómii, ktorý vypracoval pod predsedníctvom kardinála Schlaucha zasedavší výbor.

Katolícky kongress zasadne 11-ho novembra. Ostrihomský primas už aj poslal všetkým vyvoleným členom pozvanie.

**Zoštátnenie zverolekárstva.** Stará vec je, že je u nás zverolekárstvo veľmi prvopočiatočne sriadené. Potrebu dobrých a súcich zverolekárov citili hospodári zvlášte v posleanom čase, keď statok na rozličné choroby tak choravel. Aby tomuto nedostatku bolo odpo-možené, minister orby dal vypracovať návrh zákona, ktorým za zverolekárstvo soštátnuje. Návrh bude začiatkom budúceho roku snemu predostretý.

**Politické rozpoloženie u nás.** Čo sa týče štátneho života, žijeme teraz veľmi vážne časy. Vážne sú ony hlavne preto, že v druhej polovici monarchie, totižto v Rakúsku praští konštitúcia, a toto má vplyv aj na nás. V smysle zákonného článku o vyrovnaní všetky spoločné záležitosti musia byť konštitucionálnou cestou, to jest vz sneme prijaté. V rakúskom parlamente nastúpily tera tak divé pomery, že niet výhľadu, žeby snem prijal návrh vyrovnania, ba ani len provisorium.

Čo sa stane, jak rakúsky snem zavčasu nepríde k zrozumu ne aprijme zákon o jednoočnom provisoriume?

To, žeby koncom decembra bežiaceho roku prestaly spoločné záležitosti, prestalo spoločné colné územie, keby sa uhorský parlament zavčasu nepostaral o sriadenie tejto veľavýznamnej otázky. Tak ďaleko to ani neslobodno nechať prísť. Uhorská vláda sa zavčasu aj postará o to, aby sme koncom roku nezostali nepripravení. Jak rakúsky parlament do 15-ho novembra neprijme provisorium, tak uhorská vláda zadá návrh zákona, v ktorom uhorský parlament samostatne s privolením kráľa rozhodne nad spoločnými záležitosťami.

A toto ministerský predseda barón Bánffy už aj oznámil v sneme 26 ho októbra. Rakúske časopisy sa hrozne zlostia na Uhorsko pre toto osvedčenie sa Bánffyho. Lenže hnev ich nič nestojí, Uhorsko bude aj ďalej kráčať na vytknutej ceste a zavčasu porobí potrebné kroky, aby dneskajší stav bol zákonite zabezpečený aj naďalej.

Čím rozorvanejšie sú parlamentárne pomery v Rakúsku, tým stálejšie sú u nás. Veľmi pekne sa chovaly všetky snemové stránky pri pojednávaní provisoriuma a indemnity. V minulom čísle vyslovili sme boli obavu, že ľudová strana bude pri pojednávaní spomenutých návrhov šarapatíť, no buď Bohu chvála, mýlili sme sa.

Uhorský parlament dokázal zase svetu, že keď nastúpia vážne časy, že je jednotný, že má pred očima len záujem vlasti, že prestanú všetky strannícke záujmy. Bár by vždy tak bolo a Európa by ešte s väčšou úctou hľadela na nás, videla by, že sme vždy tí zralí politikovia, za jakých nás cele oprávnene drží a držala.

Že sú naše parlamentárne pomery tak pevné, to je zásluhou aj vlády, ktorá úzkostlivo hľadí nato, aby sme v oči Rakúska neutrpeli žiadnej ujmy; ktorá silne a mužne bráni záujmy naše a tým si vyzískala dôveru aj svojich protivníkov.

**Varínska voľba.** Proti varínskej voľbe zadaná bola petícia. Snem s prevedením vyšetrovania poveril bol vyslanca Pavla Ruffyho. Ruffy po tieto dni dokončil vyšetrovanie a predostrel snemu početné zápisnice. Osud voľby bude pravde podobne len začiatkom budúceho roku rozhodnutý.

**V Rakúsku** trvá ďalej obštrukcia. Snemové stránky sú si vždy vo vlasoch. Samo sebou sa rozumie, že za takýchto pomerov niet výhľadu, aby snem prijal provisorium.

Doterajší predseda snemu Kathrein sa poďakoval, lebo vláda nebola s ním spokojná, že nechcel upotrebiť násilné prostriedky cieľom potlačenia obštrukcie.

**Zo Srbska.** V tejto malej krajinke nevedia sa vlády dlho udržať. Ministerský predseda Simić zaďakoval. Za príčinu udáva sa tá okolnosť, že chcel teraz previesť zmenu konštitúcie, k čomu kráľ neprivilil. Za ministerského predsedu vymenovaný bol Đorđević, ktorý nepatrí k žiadnej snemovej strane.

## KRAJINSKÝ SNEM.

Tie zasadnutia, ktoré boli koncom minulého týždňa vydržiavané, zasluhujú, aby boli zvláštne vyzdvihnuté. Zasadnutia tieto preto zostanú pamätnými, lebo na týchto dokázal uhorský snem, že si je povedomý toho, čo národ od neho žiada. Na zasadnutí, v ktorom bol pojednávaný návrh zákona o provisoriume, všetky parlamentárne strany svorne spoluúčinkovali a behom krátkych 2—3 hodín prijali návrh.

*Zasadnutie dňa 21-ho októbra.* Dnes bol pojednávaný návrh zákona o predĺžení na jeden rok vyrovnania s Rakúskom a predĺžení kvóty, tak zvané provisorium.

Referent August *Pulszky* odporúčal návrh k prijatiu. Pomery sú také, že vyrovnanie nemohlo byť uzavreté a ani kvóta nemohla byť ustálená, tak tedy potrebné je, aby terajší stav bol na jeden rok predĺžený.

Franc *Kossuth* osvedčil sa v mene neodvislej strany, že návrh neprijíma, lebo jeho strana je zo zásady proti všetkým spoločným záležitostiam s Rakúskom.

Gróf Albert *Apponyi*. Rozpovedal, že ačkoľvek neprechováva dôveru naproti vláde predsa prijíma návrh zákona, lebo teraz záujmy jednej strany treba podrobiť záujmom vlasti. Návrh prijíma, len to si žiada, aby bol ubezpečený o tom, že aj v Rakúsku bude zákon o jednoročnom provisoriume v sneme prijatý.

Ministerský predseda barón *Bánffy* ubezpečil grófa *Apponyiho*, že sa vláda pridrža toho stanoviska, aby provisorium prijal aj rakúsky parlament, a že je úplne vytvorená možnosť toho, aby v Rakúsku bolo provisorium cisárskym patentom do života uvedené.

Hovoril aj o kvóte, a ačkoľvek rozhodne nič nepovedal, predsa sa dá z reči jeho to čítať, že otázka kvóty není tak čierna, jakou ju opposície malujú.

Toto mužné osvedčenie sa ministerského predsedu veľmi prajne účinkovalo na vyslancov, tak že nasledujúcich rečníkov *Simu* a *Buzátha* nikto nepočúval. Po týchto rečiach prijali vyslanci návrh jak vo všeobecnosti, tak aj podrobne.

Na konci zasadnutia vyslanec *Sima* interpelloval ministra orby v záležitosti biedy. Nepáči sa mu, že pomoc rozdávať fľišpáni. Ponevác je bieda všeobecná žiada, aby vláda nedávala len zrna, lež aj chlieb, a aby zastavila exekvovanie dane.

Minister orby *Daranyi*. Tají, žeby bola všade bieda, iba v desiatich stoliciach ju badať. Pomoc aj naďalej budú fľišpáni rozdávať, lebo niet príčiny, prečo by nemohli tu účinkovať. Minister finančný už zastavil exekvovanie daní v tých stoliciach, kde je bieda. Vyhlásil, že vláda nebude chlieb rozdávať, lež miesto toho dá robotu.

Odpoveď prijal aj *Sima*.

*Zasadnutie dňa 22. októbra.* Dneská bol hladko prijatý návrh zákona o predĺžení finančného vyrovnania s Horvatskom.

Potom odpovedal finančný minister *Lukács* na interpelláciu Štefana *Rakovszkého* v záležitosti udeľovania práva vymeriavania nápojov v katolíckom kruhu v Ružomberku. Finančná direkcía tam preto nepovolila vymeriavanie liehových nápojov, lebo je v Ružomberku aj tak viac krčiem, než koľko by ich malo byť v pomere k počtu obyvateľstva.

*Zasadnutie dňa 23. októbra.* Dnes začala snemovňa pojednávať návrh zákona o indemnite, to jest o splnomocnení vlády, aby na základe tohoročného rozpočtu finančne spravovala krajinu v prvých štyroch mesiacoch budúceho roku.

Referent *Hegedüs* odporúčal návrh k prijatiu. Franc *Kossuth* neprijíma návrh, lebo chová nedôveru ku vláde. *Ladislav Tomcsányi* v mene *Apponyiho* strany tiež odvrhuje návrh. Taktiež aj *Sima* zavrhuje návrh.

Ďalšie pojednávanie bolo odložené na zajtrá, lebo nasledovali interpellácie.

*Zasadnutie dňa 26-ho októbra.* Po rečiach *Antona Mócsiho* a *Jula Várossiho*, ktorí neprijímajú návrh indemnity, ujal sa slova ministerský predseda barón *Bánffy* a rozpovedal svoju mienku o politickom rozporení monarchie. Uhorsko nechce využítkovať zmätky v Rakúsku ku vlastnému prospechu, aby si vydobilo bezprávné výhody. Jestli rakúsky parlament zavčas neprijme provisorium, uhorská vláda porobí potrebné poriadky, aby Uhorsko v otázke kvóty a vyrovnania samostatne rozhodlo.

Po reči *Bánffyho* bol návrh indemnity prijatý.

*Zasadnutie snemovne magnátov dňa 21-ho októbra.* Magnáti po dlhšej prestávke dnes sa sišli, aby nashromadené návrhy odhlasovali. Najsamprv odhlasovali magnáti príspevky vďaka kráľovi za ten dar, že dá na vlastné útraty desať sôch postaviť v Budapešti.

Potom byly pojednávané prosby jednotlivých súdov o vydanie niektorých členov snemovne. Keď bola predčítaná prosba komárňanského okresného súdu, aby bol vydaný gróf *Gustáv Majláth*, sedmohradský biskup pre záležitosť, ktorá je bližšie opísaná v prvom článku, proti vydaniu hovorili gróf *Ferdinand Zichy* a gróf *Mikuláš Móriéz Eszterházy*. Magnáti ale nepočúvali na týchto dvoch vodcov ľudovej strany, a sedmohradského biskupa vydali súdu.

## DOPISY.

Liptovský Sv. Mikuláš, v októbri.

*Veľactená Redakcia!*

Ľudári sa nemôžu zdržať pomsty, kde len môžu tam sa pomstia na každom človeku, ktorý im není po vôli. Tak sa stalo aj 4. októbra pri stoličnej voľbe predsedu sirotskej stolice. Boli dvaja kandidáti: *Abríš Lehoczky* a *Daniel Detrich*; tento posledný bol jedným hlasom pána hlavného župana vyvolený. Povedá sa, že pán *Daniel Detrich* bol kandidátom ľudárov, a z toho

povstalo aj nedorozumenie; lebo ho mnohí vyblásili za pansláva. Dopisovateľ „Hazánk“-u píše medzi mým toto: „Od toho času, ako je v Liptove Ludvik Kürthy hlavným županom, šíri sa tam panslavismus v obrovských rozmeroch. Dôkazom toho je, že pri voľbe sirotskej stolice vyvolený bol kandidát panslávov, akýsi Daniel Detrich proti Abrišovi Lehoczkému, kandidátovi maďarságu.“

V Liptove poznáme oboch ako dobrých vlastencov, „Hazánk“-u ale povieme toto: Abriš Lehoczky je luterán a potom bol pri poslednej voľbe druhým predsedom, s týmto sú ľudári nie spokojní, hnevajú sa naň, že nerobil tak, ako by oni boli chceli. Keďby boli bývali všetci liberáli pri voľbe, iste by p. Detrich nebol zvolený. Ľudári sú ale vždy spolu, nadovšetko ale vtedy, keď sa chcú na niekom pomstiť. Ich pomsta bola hneď potrebaná tým, že sa štyria výborníci stoliční od strany ľudovej odtrhli a hlasovali s liberálnou stranou. Toto ich tak dopálilo, že ich v „Krešťane“ hneď napadli a sentenciu nad nimi vyniesli. A prečo? Sú to ľudia všetci neodvislí a môžu byť tam kde chcú. Snáď si ľudári myslia, že na nieu dakto nátlak robil? Veru nie. Ale ako statoční občania spravili to z presvedčenia. Oni to už dobre vedia, že tam len samý klam a pomsta panuje; že tí páni len seba samých najlepšie milujú, iným ani pomoci, ale ani rady dobrej dať nevedia. Títo páni k nám prešli tiež dobre vedia, že pri ľudovej strane dlho byť nemožno, lebo tá strana nemôže sa pri toľkom luhaní dlho udržať. Títo páni počuli ich neraz nepravdu hovoriť, lebo dosiaľ sa z toho ešte nič nesplnilo, čo potárali. Medzi týmito štyrmi vlastencami len jedného poznám, a to je urodzený pán Jozef Peter Tholt, ktorý ako pozemským, tak aj duchovným majetkom vo Veľkej Štiavnickej vláadne, a enostami jak krešťanskými, tak aj vlasteneckými vyniká, tento pán môže aj pánom Štiavničanom za vzor slúžiť a veru jeho príklad je nasledovania hodný!

Pozrime si ešte samých vodcov ľudovej strany, či sa tí môžu nejakými enostami, nejakou dobročinnosťou chlúbiť? Nech mi dokáže niekto! Nuž a páni ablegáti? Len dvých poznám dobre, a tí sú oba rovní, čo sa týče dobročinnosti naproti chudobnému ľudu; oba zdriapu chudobnú ženu pre maličkosť. Jeden pre ráždinu zoblečie a druhý pre pár jablíček zdriape s nej všetko a za pecou drží jej chatrné háby. Pán Zoltán Zmeskal bol už i opozičionálom a Pán Boh vie pri ktorej strane; bol on už aj luteránom a teraz je vraj dobrým katolíkom a dobrým ľudárom. K tomu netreba vysvetlenia.

V Liptove sa už zase kortešuje len tak po kútoch, chystajú sa ku voľbe, lebo vraj ružomerský p. ablegát nedožije do jari. Nebudú mu vraj kukučky kukat na Lúčkach v kúpeľi. My im ale taktó zaspievame: Pomaly ľudári, pomaly s voľbami; keď príde tá voľba nepôjdeme s vami. Slovenské porekadlo toto hovorí: „Kto inému jamu kope, sám do nej upadne.“ Veď už pán Maššura chce pána Mattyasovszkého prekabať, a hľa po krátkom čase od žiaľu on zomrel. Radil by som vám páni, nehrajte sa s ohňom, lebo vám zhorí, čo vám je najmilšie.

Ku koncu vás uistujem, že sme dostali vlasteneckého, nie ako sa vy domnievate panslávského tatku. A pomsta patrí Pánu Bohu, nie ale hriešnym ľudárom.  
*Lipták.*

Liskova, dňa 23. októbra.

*Otený Pán Redaktor!*

Buď Bohu chvála, už máme s poľa všetko doma. Keď toho aj málo máme, predsa sme i za ten malý dar vďační naproti Otcovi nebeskému. On vie najlepšie

čo nám je treba a zahynúť nedal nikdy tomu, kto v neho dúfa. Ja som toho presvedčenia, že ruka Hospodínova musela nám aj ukrátiť, lebo po tieto roky už náš ľud tak spýšnel, že už zo svojej úrody nechcel ani jesť. Od viacerých som sám počul hovoriť: „ja nemôžem zo žita jesť a z jačmeňa ani tak.“ A milé zbožie popredali odpoly darmo a kupovali zo sklepov múku, tá lepšie šmakovala. Teraz ale keď je o mále, predsa každý uteká do mlyna a myslím, že mu teraz tá domášna ešte lepšie šmakuje, ako tá kúpna vtedy.

Minulé roky nešmakovalo to domáše, a teraz nešmakujú peniašky preto, lebo je múka v tak vysokej cene, že už dávno tak nebola. Práve tá je draná, ktorú predtým ľud najviac potreboval. Nech sa páči teraz kúpiť jedno vreco múky, čo len 6. číslo, musí dať i 16 zlatých za ňu.

Žito bolo dobre odrastené, aj klasy sa videly dost dlhé a predsa nepodsypaly len stredne a tak z jednej miery žita dostal roľník najviac tri miery. Jačmeňa sme sa už na roli neúfali, lebo veď bol tak riedky a krátky, že hovorili gazdovia, že ani len krmu na zimu nebude dost pre statok a to je gazdovi najväčšia bieda, keď musí krm kupovať. Mnohý by aj odpradal niektoré hovädó, ale komu? Z druhých stolíc nevidíme kupca a tu najšľ potom len tak hodzajako chcú kúpiť. Ovos, ten ešte bol trochu lepší, nadovšetko na tých roľach, ktoré boly umelým trusom posýpané. Sená boly dost dobré a trojky boly toho roku výborné. Hrach sa toho roku nevydaril, viacerí ho museli pokosiť na krm. Šušovice málo už u nás sejú. Pohánku predtým videl človek skoro na každej tretej alebo štvrtej zemi, teraz ju nevidno nikde. Prečo ju nesejú, istú odpoveď nevie dať nikto. Najviacej hovoria, že sa ona už vraj nedarí. Veru nedarí. Pohánka potrebuje dobre vyrobenú melkú zem. Probujte len dobre pohnojiť, zúhorit pôdu a potom zasejte zdravú a čistú pohánku, budete vidieť, že sa vydarí.

Kapusty sú u nás tiež slabé, len, ako sa hovorí, iba mechúre. Z toho vidno, že bude dost aj biedy. Ale nás jedno teší, keď až dosiaľ zárobček aký-taký má ľud, bude mať aspoň daň z čoho zaplatiť. Asi dva týždne mali sme pekné dni, takrečené babské leto sa vydarilo. Oziminy sú krásne, tak že zimovať môžu dobre. A z toho nasleduje, že keď sa zaseje včasnšie, vtedy je to vždy lepšie.

Nového nič u nás len sa staré pletie, len Juro Sršeň bol v hore po buky a taký bol neopatrný, keď v grúni skrúcali jedného, tento mu obe nohy dolámal. A keď je už starší chlap, hádam na ne nebude nikdy dobre chodiť.  
*Andrej Rosinský.*

## BESEDNICA.

### Bratia.

— Napísal: *Lipovský* —

Ešte tomu neminul ani rok, čo v obci Petrove za všeobecnej sústrasti celého občianstva pochovávali všeobecne ctenú Máriu Lubinskú, vdovu po rychtárovi Ondrejovi Lubinskom. Rakev sprevádzali do malého emitera dvaja skormútení bratia, starší Ondrej a mladší Jozef a keď odzneli posledné slová truchlivej piesne, so slzami v očiach hodili prvé hrudy matky zeme na rakev, ktorá skrývala zemské pozostatky ich drahej, vrelomilovanej matere.

I Ondrej i Jozef boli už dospelí, keď utratili svoju matku. Otec im bol zomrel následkom ťažkého poranenia, ktoré ho stihlo pri ohni, keď zkaza brozila celej obci. Jako rychtár predchádzal dobrým príkladom, aby bola urobená prietrž obňu a brániac strechu susedného domu proti zkazonosným plameňom, nešťastnou náhodou pošmykla sa mu noha na krove poliatom vodou a ztratil rovnováhu, padol dolu, ublížiac si vnútorne. Úrazu i podľahol. Obec dlho oplakávala svojho príkladného rychtára a tú úctu, ktorou sa občania chovali naproti nemu, preniesli na jeho vdovu Mariu Lubinskú, ktorá sa o niekoľko rokov, keď dvaja synovia boli už dospelí a sami riadili gazdovstvo, tiež odobrala za svojim milovaným manželom

Ondrejovi a Jozefovi ostalo po rodičoch pekné gazdovstvo. Dĺžoby na ňom nebolo ani za krajciara a dostatočné bolo, aby z neho obidvaja poriadne a poctivo vyžiť mohli. Keď sa skormútení navrátili domov z emitera, žiaľom nad ztratenou matkou premožení padli si okolo krku a vo vrelom objatí žiaľili dlho nad nenahraditeľnou ztratom. Keď sa horko vyplakali a žiaľ svoj uľavili, zasadli si za stôl a rozjímali o ďalšom svojom živote, čo a ako majú teraz pokračovať v gazdovaní, keď už teraz ostali sami na seba ponechaní. Konečne po dlhom rozmyšľaní ozve sa starší brat Ondrej:

— Nuž Jožko môj, čože si teraz počneme, keď nás už i naša drahá mať opustila?

— Ja veru neviem, — odpovedá Jožko ešte vždy so žiaľom zápasiac. — Ty si starší, tvoja je prednosť, rob, ako za najlepšie uznáš!

— Ja myslím — hovoril Ondrej — žeby bolo najlepšie, keďby sme i naďalej žili v takej shode, ako pokým naša drahá mať žila. Načo by sme mali gazdovstvo kúskovať. Spolu budeme robiť, spolu budeme žiť tak ako dosiaľ. Ja nebudem mať nič proti tomu, keď sa tebe voľao zvláštnieho zažiada a predpokladám, že ani ty nebudeš mať nič proti tomu, keď by si ja vyplnil nejakú malichernú túžbu.

— O tom nemôže byť ani reči — vetil Jožko. — Akokofvek si nespozoroval nikdy dosavád, žeby sa bol i len slovom prehrešil proti bratskej láske, tak to nespozoruješ ani na budúce. Ja sa sverujem vo všetkom na teba.

— Verím ti brat môj drahý — odpovedal na to Ondrej — lenže teraz sme už sami na seba ponechaní a potrebujeme poriadok i v dome. Ktože nám bude ten udržovať?

— Veru, veru máš pravdu. Ja myslím, žeby bolo najlepšie, keby sme si vzali do domu nejakú úbohú vdovu, ktorá by nám riadila domácnosť.

— Veď dobre — rečie Ondrej — ale kde takú najdeš?

— Ja myslím, žeby bolo dobre, keby sme vzali do domu starú Slivkovú.

— Ktorá našu nehohú mater opatrovala? — pýtal sa Ondrej.

— Tú.

— A myslíš, žeby sa ona na to podujala?

— Prečo nie, veď aj tak nemá nikoho a dobre jej bude, keď sa k nám dostane za gazdinú.

— Ja nedbám — odvetil na to Ondrej — ale sa musíme s ňou najprv dohodnúť, aby sme nemali s ňou roztržky.

Bratia sa v tom dohodli, a keď na druhý deň prišla opäť Slivková, ktorá dňom i nocou za pomoci synov opatrovala starú Lubinskú na smrteľnej posteli, Ondrej a Jozef predložili jej na čom sa dohodli. Stará Slivková, opustená vdova sa tomu pozvaniu veľmi pote-

šila a so svornými bratmi dohodnutie bolo ľahké. Dom, gazdovstvo a jeho zariadenie znala, lebo veď od rokov chodievala nebohej Lubinskej pomáhať, obzvlášť keď bolo mnoho práce u Lubinských počas žatvy. Obyčaje a zvyky dvoch bratov znala tiež a preto veľmi ľahko vžila sa behom krátkeho času do svojho postavenia v dobrom gazdovskom dome.

Bratia boli tiež spokojní s ňou. Všetko išlo v riadnej kolaji, mali poriadok a čistotu v dome a len myšlienka na drahých rodičov, ktorí odpočívajú už večný sen, ich vše zarmútila.

\* \* \*

Ale nič netrvá večne a tak ani tento pomer bratov Ondreja a Jozefa nemohol večne trvať. Raz stalo sa, že Jozef kosil mládku na Polane a Ondrej pracoval na poli pri Blatnej. Jozef usatý prácou chcel si trochu odpočinúť a ľahnul si v tóni vetvitej brezy stojacej na brehu potôčka. Už začal driemať, keď sa s protivného brehu potôčka ozval zvučný hlások:

— Ej, čiže sa vám dobre kosí!

Jozef sa strhol, pretrel oči a na druhej strane potoka videl dcéru starého mlynára Hronského, ktorá medzi krikami na brehu potoka kosákom trávu žala. Trochu sa zahabnil, že ho dievča videlo driemať, ale preto vľúdne odpovedal:

— Ej, nekosí sa mi Anička, nekosí, ale sa mi sní!

— Ba, a čože sa vám snilo?

— Snilo sa mi, že som mal na pomoci pri kosení kosáčku ako ste vy.

— Dievča sa trochu zapýrilo. Znalo Jozefa Lubinského už dávno a aj počulo o ňom mnoho rozprávať, že ani on ani jeho brat sa nebudú ženit a náhle rozpozmenúc sa na tie reči rieklo:

— Nuž a prečože ste si nepojali so sebou dáku žnicu?

— Ej, veď som ja o takej najatej žnici nesnil, — odpovedal Jozef — ale o takej, ktorá sama od seba prišla mi pomôcť!

— Takej veru niet, ale keď takú pomoc chcete mať, tak si ju musíte nahovoriť.

— Veď by si ja nahovoril, ale sa obávam, že by ma ani jedna nevypočula.

— Len sa trochu obzrite a... Anička nedopovedala, lež strachom prejatá hlasne zajakala a odskočila v stranu. Jozef nevediac, čo sa jej stalo v nasledujúcom okamihu bol na druhej strane potoka a chytiac Aničku za ruky, pýtal sa prestrašenej:

— Čo sa vám stalo?

— Nič. Ale pozrite tam — a ukázala na miesto, kde ležala jašterica, ktorú bol Jozef pri preskočení potoka na brehu nohou zadlávil.

— Ah, veď je to neškodné zvieratko — hovoril Jozef, ticho stískajúc ruky Aničkine. — Obzrite si teraz jašterku dobre, aby ste sa jej na budúce nebáli.

A mladí ľudia ruka v ruke prikrčili ku jašterke a ako sa zrazu nahli, ich líca sa dotkli. I Jozef i Anička pocítili horúčosť svojich líc a bez slova stáli pri sebe, pozerajúc vše na jašterku vše jedon na druhého.

Anička konečne vymkla si ruku z Jozefovej a z hlboka si vzdychnúc, riekla:

— Oh, ešte mám mnoho žať, musím sa chytiť do práce.

— A keď by vám pomohol, nemali by ste nič proti tomu?

— Ale veď ani vaše nie ste vstave pokosiť — riekla s úsmevom Anka.

Ale Jozef preskočiac potok, navrátil sa s kosou a kde sa dalo medzi kríkami, nakosil Anka trávy až mnoho. Anka si sviazala batoh a keď ďakovala Jožkovi za pomoc, tento nemohol odolať, aby Aničku ľahko neuštipol na líce. Mladí ľudia riekli si vrelé: „S Bohom!“ a rozmýšľajúc každý o druhom, rozišli sa.

\* \* \*

Keď sa Jozef domov navrátil, bol už pozdný večer. Kosenie sa mu nedarilo a keď sa ho brat Ondrej tázal, ako stojí s kosbou, odpovedal, že ešte zajtra musí tá zást, lebo že ostal ešte hodný kus pod kosu. Ondrej sa čudoval, že Jozef, ktorý vedel narábať s kosou v tráve ako s prútom v povetří, líku ešte repokosil, ale neprehovoril preto bratovi ani slova, mysliac si, že sa snáď zle čítal.

Keď na druhý deň rano kosil, o krátky čas prišla ta i Anka, aby sobrala včera skosenú trávu a mladí ľudia pustili sa zas do rozhovoru. Anka ho škádlila, či nesnil o kosáčke a on ju, či nesnila o kosovi.

— Ej, veru som snil o žnici, — hovoril Jožko — a práve o takej, ako ste vy. A keď mi pomáhala riadky klásť, takto hľa som ju objal! — A Jozef aj objal Aničku. Táto zapýriac sa, vymkla sa z objatia Jozefovho a pri tom ich líca sa opäť dotkli.

— A či by ste mi boli takou pomocnicou? — tážal sa Jozef, ešte raz chcúc objasniť Aničku.

— Prečo nie, len začnite kosiť, hneď sa vám odplatím za včerašiu pomoc.

— Veď ja to tak nemyslím, — vetil Jozef — ale či by ste mi vždy pomáhali.

Anka sa zarumenila, ale neodpovedala. Keď ju Jozef znova objal, nevymkla sa z jeho objatia, lež mimovoľne položila svoje rameno na jeho plece.

Mladí ľudia pozreli si do očí a porozumeli si. Od tých čias začal chodiť Jozef do mlyna, aby vraj zvedel, kedy pride rad na ich pšenicu, ale pri tom hľadel sa potkať s Aničkou, aby sa navzájom utvrdili o svojej láske. Mlynár nemal proti tomu nič a o krátky čas rozchýrilo sa po obci, že si Jozef Lubinský berie Aničku Hronských.

\* \* \*

Pojať si Aničku Hronských za manželku Jozefovi teraz nebolo už takou veľkou starosťou ako dohodnúť sa s Ondrejom ohľadom podelenia majetku a rozlúčiť sa s ním. Jozef svojho brata miloval opravdovou braterskou láskou a preto prednesenie jeho žiadosti padalo mu ťažko a neraz pomyslel i na to, žeby vari lepšie bolo, keby sa neoženil a žil s bratom tak, jako dosavád. Ale láska k Aničke vždy zväzila nad bratskou láskou a konečne s ťažkým srdcom rozhodol, že svoj úmysel prednesie svojmu bratovi.

— Ja nič nemám proti tomu, — hovoril Ondrej, keď mu bol Jozef rozpovedal svoj úmysel, — ale boli ma to, že chceš, aby sme sa s majetkom podelili. Ja sa ženit nebudem a preto by bolo najlepšie, keby si sem do domu doviedol svoju mladuchu. Myslím, žeby ona tiež nič nemala proti tomu.

Jozef tiež schválil túto mienku Ondrejovu, ale keď rozpovedal mlynárovi Hronskému, že zostane s bratom Ondrejom i naďalej spolu, to starý mlynár neschvaľoval.

— Oženi sa i Ondrej — hovoril Hronský — a potom dve nevesty v jednom dome sa neshodnú. Najlepšie bude, keď sa teraz podelíte, akoby ste sa mali potom snáď v hneve deliť.

A tak sa aj stalo. Keď bolo po zátve Ondrej a Jozef vyšli spolu na pole, podelili sa s roľami, preorúť

brázdy a keď s tým boli hotoví, začali sa deliť s dobytkom, gazdovským riadom a nábytkom. Na rodičovský dom Ondrej, ako starší, mal právo, ale prepustil ho Jozefovi dohodnúť sa v tom, že Ondrej kúpi z nagazdovanych peňazí dom po starej Svorkovej, ktorej dedičia čakali na kupea, lebo sa nevedeli dohodnúť. Dom sa Ondrejovi zдал a preto ho i s bratom kúpil pre seba.

\* \* \*

Nastalo odnášanie domáceho náradia, ktoré patrilo Ondrejovi. Bratia v úplnom usrozmene delili sa so všetkým. Jeden potreboval lepšie to, druhý iné. Všetko šlo v poriadku. Keď ale mal Ondrej posledný kus z rodičovského nábitku odniesť a práve chcel objať na rozlúčku svojho brata, jeho pohľad padol na drevený kríž predstavujúci Umučenie, ktorý bol pripevnený v uhle dvúch stien a naklonený nad postefou, v ktorej dokonali zemskú púť ich vrelmilovaní rodičia.

— Ale, Jozef — hovorí Ondrej — tento kríž, ktorý náš otec bol doniesol a pod ktorým naši rodičia skonali, vezmem si ja, veď ako staršiemu, mne prináleží prednosť.

Jozef sa na chvíľku zamlél, jako by rozmýšľal, komu vlastne náleží kríž a potom preriekol:

— Je pravda, ty si starší, ale ja sa ožením a tak nech ide kríž s familie na familiu.

Ondrej zvedel, že si Jozef chce podržať kríž a odvetil mu:

— Radšej si podrž čokoľvek iné, ale kríž prepust' mne.

— Podrž si radšej celé kapustnísko a nechaj kríž u mňa, — riekol Jozef.

— Čokoľvek si žiadaš, podrž si, nedbám celý pasienok, ale kríž mi daj.

— Nie, radšej si odožeň celý statok z maštale a kríž ponechaj tu.

— Jozef, ty zostaneš v rodičovskom dome, máš tú najväčšiu pamiatku a už preto daj mi kríž Umučenia.

— Radšej pôjdem ja do nového domu, ale kríž si vezmem — riekol rozhodne Jozef — Ja ti kríž nedám!

— Keď nedáš, vezmem si ho — riekol už tiež rozčuleny Ondrej a chcel pristúpiť k stene, aby kríž dosáhal.

Jozef mu zastal cestu a ako skočil ku Ondrejovi mimovoľne ho postrkol. Ondrej pobliadol rozhnevaný na brata:

— Teda tak, Jozef, ty si hotový i pástou ist oproti mne? Nie, tomu vyhnem, ale pamätaj na to, že právo ku krížu mám ja; keď mi ho nedáš, dobre, podrž si ho, ale vedz, že týmto je koniec bratskej lásky medzi nami! S tým bez všetkého rozlúčenia odišiel z rodičovského domu, z domu, ku ktorému púťaly ho všetky jeho sny mladosti, v ktorom pod dozorom rodičov vyrástol a z ktorého na večnú púť vypravdal svojich rodičov. Prišiel do svojho nového príbytku a tam žiaľom premožený nad takýmto rozlúčením bdel v myšlienkach do pozdnej noci.

Jozef tiež nepočítal na to, že sa s bratom takto rozlúči. Zelel veľmi, že sa v hneve rozišli a teraz by už bol i rád prepustil kríž Ondrejovi. Ale Jozef vedel dobre, že keď raz Ondrej riekol, aby si kríž podržal, že ho viac neprijme. Pomeriť sa s Ondrejom bolo už pozde.

\* \* \*

A skutočne, bratia od tých čias nepozreli na seba. Obzvlášť Ondrej takto urazený vo svojom práve a za svoju dobrotu zanevrel na Jozefa. Keď by sa bol Jozef chcel i priblížiť ku nemu, Ondrej mu vyhnul a vôbec

hľadel s ním pretrhnúť všetky styky. V dedine tiež krútili hlavami nad takýmto rozchodom bratov, ktorých vzájomná láska stavaná bola za príklad a obzvlášť mrzelo to i starého mlynára, lebo si myslel, že ľudia jeho robia vinným za spor dvoch bratov. Hronský aj zašiel ku Ondrejovi, aby smieril bratov, ale Ondrej trval vo svojom hneve a o pomerení nechcel ani počuť. Ani to ním nepoblo, keď Hronský riekol, že mu Jozef Umučenie prepustí.

— Keď mi nedal kríž vtedy, keď som ho oň prosil — vetil s trpkým úsmevom — nech si ho len podrží.

Hronský nevykonal nič u Ondreja a marne bol u neho i druhý i tretí raz, keď ho prišiel pozvať na svatbu. Svatba sa odbavila bez tobo, ktorého by tam najradšej boli videli — bez Ondreja. Jozefovi, kedykoľvek pohliadol na svatobuých hostí, prišlo skoro do plaču, keď Ondreja, jediného svojho pokrevného, tam nevidel. Jedine láska k Aničke zastavovala jeho slzy. Svatba sa sa skončila cele v tichosti, každý z hostí pochopoval zadumenosť mladého zata a preto ani hostia neboli takej nálady, jaká zvykla panovať na veselí.

\* \* \*

Je večer Všetechsvätých. Malý emiter dedinský stkvie sa od plameňov sviec, zapálených na hroboch zosnulých rukou vŕšacých potomkov. Niet hrobu, pri ktorom by nábožná duša so slzami v očiach neprosila za večnú slávu a sladký pokoj zosnulého. Medzi osvetlenými hrobami zosnulých Labinskovecov kľučí Jozef so svojou manželkou a vo vrúcnej modlitbe prosia Všemohúceho za tichý odpočinok zosnulých rodičov. Z vrúcnej modlitby vyrúšeni boli príchodom Ondrejovým, ktorý ani nepozdvihnúc svoje oči pozapaloval svoje sviečky na hroboch rodičov, ktoré boly okrášlené čerstvými vencami uvitými Aničkou. Ondrej kľučol potom ku hrobom a pomodliac sa za spasenie duše svojich rodičov, z hĺboka vzdychol a pohliadol na náhrobný kríž, ktorý stál nad obidvomi hrobami, oznamujúc v nápise mená zosnulých starých Labinskovecov. Ondrejom trhlo. Na kríži videl majstrovsky pripevnené Umučenie Krista, ktoré zavdalo príčinu k ich sporu. Zraky dvoch bratov sa stretly, a oba si hneď porozumeli po krátkom duševnom boji. V tom s roztvoreným náručím padli si okolo krku a vrelým objatím obnovili bratskú lásku nad hrobom svojich rodičov, ktorú ľahkomyselne narušili.

— A teraz, Ondrej, hovoril Jozef, kríž nebude ani môj ani tvoj, ale ho posvätime pamiatke našich rodičov, ktorí pod ním skonali. Tu som dal kríž pripevniť ku pomníku našich rodičov a tu nech ostane na večné veky.

— Ano, tu nech ostane na večné veky! riekol Ondrej vrelé stisnúc pravicu svojho brata.

A dvaja bratia, smierení nad hrobom svojich rodičov v obnovennej vrelej láske bratskej opustili osvietený emiter, aby žili zas v takej shode, ako predtým.

## HOSPODÁRSTVO.

### O preoravani strniska.

U nás je všeobecne vo zvyku, že v jaseň strnisko nepreorávame, alebo aspoň jednu čiastku z neho nepreoráme aby sme túto popri prajnom počasi ku pastve použili, čo je zvláštne pred nastúpením zimy veľmi cieľuprimerané. Keď ale porovnáme tú malú výhodu, ktorú nám toto poskytuje, s tou veľkou škodou, ktorá nám odtiaľto vyplýva, vtedy sa aj hneď tohoto zriekneme.

Predovšetkým treba vedieť, že keď v jaseň strnisko zaorieme, tá zelená krma, ktorú by sme boli mali späť, nevyjde na zkazu, lebo pôda najde v nej dobrý zelený hnoj. Keď my ale strnisko len na jar preoráme, vtedy nasledujúce škody z tohoto vyplývajú: V prvom rade podstatnou škodou môže sa menovať tá, že sa jarná siatba skrz to, že sme na jar ponechali preoranie strniska, opozďuje, a vzrast a vývin jariny sa neskoro zmáha preto, pretože cez zimu nepreorano ponechaná pôda je stvrdnutá a tak na jar len pomaly vyschýňa, teda mnoho času je zapotreby, dokiaľ je k oraniu súca. — Roľník často nemôže ani veľmi čakať, lebo sa mu jarné práce kopia a sú náhle, čo potom má obyčajne to za následok, že nebudeme čakať, pokiaľ role poriadne vyschnú, lež chytáme sa do oračky — siatby, ačkoľvek dobre vieme, že v mokrom stave posiatá roľa nie veľmi hojnou úrodou odpláca prácu roľníka. — Medzitým na jar panujú často za dlhší čas ustavičné pršky, následkom ktorých roľa tak veľmi premokne, že sú často aj týždne k tomu potrebné, aby poriadne vyschla, z čoho potom tá škoda vyplýva, že sa siatba buď oneskorí, alebo sa len chybné a zle vykonať môže. Keď potom za týmto so suchými vetry spojené počasie nastane, tak potom roľu veľmi ťažko dostaneme v dobrom stave, čoby neskoršie aj prajné počasie prišlo, nespomôže nám ono toľko, aby sme mohli mať nádej na dobrú úrodu.

Keď toto z oka nespustíme, ale sa ta budeme usilovať, že strnisko, čo možno, hneď po žatve zaorieme, tak nielen že lepšiu úrodu obdržime, ale aj zeliny (burina, zuna) menej bude rásť na našich roľach, lebo ved' ju len takýmto spôsobom možno s prospechom vykynozitiť.

Burina, ktorej zrno pred žatvou alebo po nej vypadlo, začína klieť a sa vyvíňovať. Keď pri takomto stave vecí pluh pochodí po poli, korene všeliakkej buriny sa posekajú a tak vo vývine prekazené z väčšej čiastky sa vykynozia. Pozostatky strniska s pôdou vnútorne sa pomiešajú a rýchlejšie hnijú v nej, konečne aj povetrie slobodnejšie vniká do zeme, a kroz toto vniknutie a následkom toho, že povetrie byliny živiace látky rozlušťuje, zem zárodňuje; oproti ale nezoraná roľa vždy tvrdšou zostane a stane sa povetriu docela neprístupnou.

Niekedy v jaseň preto vystane oranie strniska, lebo niet času, ale dnes už, keď máme zväčša železné pluhly, aj túto prácu môžeme rýchlejšie a snadnejšie vybaviť, jako predtým. Cez zimu dobre premrznutá a predbežne dobre hlboko preoraná zem, v brázdach sa ponechá až do jara, do ktorej možno siať aj bez novšieho brázdania.

Jasené oranie má už aj tú veľkú výhodu, že sa chemické, lučebné slúčenie pôdy veľmi prajne pretvorí vplyvom samého počasia. Tak n. pr. v poslednom roku tá samá najvrehnejšia vrstva pôdy spolu so strniskom a hnojom súc prevrátená (zaoraná) lepšie prehnije, kde zase naproti zo spodku vyoraná vrstva vystavená súc vplyvu povetria, svetla, teploty, mrazu a vlhkosti, zárodnenou sa stáva. Aj brázda cez zimu o mnoho kyprejšou sa stáva, a toto je práve to, čo v zemi vyvíňujúce sa traviny udržuje, a k tomu slúži, že zem povetrie a roz-

ličné náplavy na spôsob dobrej huby, do seba prijíma. Pri tomto zadrží zem pre ňu tak výhodnú zimnú vlhku, ale povrch jej mnoho rýchlejšie schne, tak že sa na jar pri pohodlnom počasi včasnšie obsiať môže. Pri takomto priebehu veci na žiadaný pád nepovstane tá škoda, ktorú sme mohli zakúsiť následkom jaseňého a za tým jarného brázdzenia, keď často tá istá vrstva zeme, s pozostatkami strniskovými, ktoré ešte po poslednom oraní neprehnily, na povrch sa dostane. V tomto páde sa na celom poli obyčajne tak rozmnoží všelijaká burina a plevel rozmarný, že vlastne ani nevidno siatinu, alebo ju takmer nevieme rozoznať od buriny a plevelu. Keď v jaseň odstavíme oračku, tým vo veľkej miere oslobodíme rofu od všelijakého hmyzového nepriateľa, lebo takýto hmyz na povrch vyoraný obyčajne vymizne alebo od vlhkosti vyhynie.

Medzitým jaseňé oranie je vždy vôbec pre jakúkoľvek pôdu prospešné, ale obzvlášť pre ťažkú hruďavú, hlinastú, lebo mráz takéto ťažké a husté brázdy trochu rozmelí.



**Nový hlavný mešťanosta Budapešte.** Na miesto odumrelého hlavného mešťanosta budapešťianskeho Karola Rátha, vyvolený bol zastupiteľstvom hlavného mesta Jozef Márkuš, dosavadný mešťanosta budapešťiansky. Jeho veličenstvo kráľ zpomiedzi troch kandidátov. Márkuša odporúčal na prvom mieste a aj dôvera hlavného mesta prejavila sa oproti nemu v najväčšej miere. — Márkuš je 45-ročný, rodom zo Szombathelyu a behom 22-ročnej jeho mestskej služby vyšvihol sa na najvyšší stupeň hodnosti.

**Vymenovanie.** Za hlavného účtovníka turčianskej stolice vymenoval fčišpán Kalmán Justh Titusa Dugovicha, účtovného kontrollóra v ministerstve obchodu.

**Otvorenie novej parlamentárnej budovy.** Jako známo, nová utešená budova uhorského zákonodarstva zvonku je už síce hotová, ale vo vnútri ešte zbýva mnoho práce. Ministerský predseda bar. Bánffy teraz posúril práce v parlamente u výboru, ktorý je poverený tou stavbou, žiadajúc si, aby jestli možno, budova bola behom dvoch rokov úplne hotová, lebo by chcel tam započat snemové práce roku 1899.

**Siroťinec pre siroty po učiteľoch** zamýšľa postaviť ministerstvo výučby a mesto Kečkemét, jestli siroťinec tam postavia, ponúklo na tento cieľ polmilliona tehál a šesť jutrový pozemok.

**Shromaždenie ostrihomskej stolice** rozhodlo v adrese pozdraviť nemeckého cisára za jeho reč, v ktorej pochválil Uhorsko, ale minister vnútra to rozhodnutie nepotvrdil, lebo stolice nesmú pozdraviť cudzích panovníkov.

**Náboženské šialenstvo.** V obci Monostor neďaleko Temešváru jeden stárec istý Michal Szép zabil štyrročného synka susedovho a keď sa ho pri súde spýkali, prečo zavraždil malého chlapčeka, odpovedal: „Zjavila sa mi Panna Maria a naložila mi, aby som zavraždením nevinného chlapca odvrátil koniec sveta.“ — Stárec je šialený.

**Rumunský kráľ** poslal 500 zlatých budapešťianskemu hlavnému kapitánovi Rudnaymu, aby peniaze rozdal medzi tých chudobných, ktorí počas jeho tunajšieho pobytu ňňo podporu prosili.

**Békés-Čaba** dostane od 1. januára budúceho roku sirotskú stolicu. Tak prisľúbil to minister vnútra deputácii mesta Čaby, ktorá ho bola o to prosiť. Takto bude Čaba prvá obec v Uhorsku, ktorá bude mať svoju samostatnú sirotskú stolicu.

**Obdarená cirkev.** V obci Novohrade tamojší farár Rudolf Uwiza zadovážil pre chrám nový zvon namiesto starého puknutého. Cirkevníci sú veľmi povďační svojmu duchovnému pastierovi za jeho starosť.

**Šarlach v Liptove.** Vo Vrbici (Lipt. St.) zúri medzi deťmi chytľavá choroba šarlach, ktorá usmrtila už mnoho detí. Aby chorobu nepreniesli do susedného Lipt. Sv. Mikuláša, zakázali vrbickým školským dieťkam navštevovať školy v Lipt. Sv. Mikuláši.

**Dotatý ablegát.** V Haliči počas posledných volieb vyvolili s programom pátra Stojalovského, ktorý má v Čaci tlačiareň, i jedného gazdu menom Sajera. Tento pán ablegát prišiel na shromaždenie poľských robotníkov vo Viedni dotatý ako snop a tam urobil taký škandál, že ho robotníci vyhodili von. Následkom tohto škandálu vytvorili Sajera i z klubu prívržencov Stojalovského. Pekný to ablegát!

**Politická pravota v Rusku.** V Petrohrade pozdvihli pravotu proti šiestim ruským pöddaným, ktorí údajne predali Rakúsko-Uhorsku veľmi dôležité vojenské plány. Medzi obžalovanými sú traja vojenski dôstojníci, dvaja pisári a deera jedného štátneho radcu. Rakúsko-uhorské veľvyslanstvo v Petrohrade není zamotané do tejto záležitosti.

**Rušeň zablávil medveďa.** Minulý týždeň pristihol jeden vlak v tuneli medzi Bartos Lehotou a Hronskou Breznicou jedného medveďa a dotrhal ho na kusy.

**Strašný požiar.** V ruskom meste Baku, kde sa nachodí mnoho petrolejových prameňov a fabrik na čistenie petroleja, z nepozornosti chytil sa plameňom jeden petrolejový prameň, od ktorého vzdor všetkému namáhaniu množstva robotníkov chytily sa i ostatné petroleumové pramene počtom 23. Požiar pohltol už mnohé sklady a obchodnícke budovy. Celé okolie je jedno ohnivé more. Obrovský požiar nepodarilo sa ešte utlumiť.

**Kam dovedie opilstvo.** Ludvik Weintreib kupec vo Veszpréme v podguráženom stave prišiel neskoro v noci domov a keď mu jeho žena robila výčitky, prišiel do takej zlosti, že schytil revolver a strelil jej do prs, tak že nešťastná ženská na smrť ranená padla na zem. Keď Weintreib videl, čo vykonal, strelil do seba. Oba manželia teraz ležia ťažko ranení medzi životom a smrťou.

**Pozor na oheň.** V Budapešti istý Bizový čítal noviny pri svieci, od ktorej sa mu tieto chytily plameňom a potom i kabát. Domáci strhli s neho horiaci kabát a tak na šťastie jemu nestalo sa nič ale v kabáte shorelo mu 500 zlatých, ktoré mal vo vaku v pugilári.

**Pozor na deti.** V Lublove päťročné dieťa Jána Bazlika spadlo s lavičky do potoka dedinského a utopilo sa prv než by ho boli vytiahli. — Vo Vikartoci Jánova Skirtova prala šaty a pokým matka bola pre vodu na dvore, jej 2-ročné dieťa spadlo do koryta a utopilo sa. — V Leibici (Spiš) dvaročné dieťa Júlie Brecevej hralo sa na brehu potoka a ztratilac rovnováhu, padlo do vody. Keď ho vytiahli, bolo už mŕtvé. — Rodičia, dávajte pozor na svoje deti.

**Bieda študentov.** Je všeobecne známo, že chudobní študenti keď prídu na vysoké školy do hlavného mesta, tu musia zápasíť s veľkou biedou, lebo rodičovská pomoc, ktorú dostávali počas svojich štúdií na stredných školách súc z toho mesta kde školy končili, je v hlavnom meste nedostatočná a často i nemožná, lebo byt a zravu, ktorú dostávali od svojich rodičov, tu v hlavnom meste rodičia im dať nemôžu. Samo sebou sa rozumie, že tento smutný stav chudobných mladíkov ľahko vžene do náručia škodlivých spoločností. Rektor university dr Michal Herczegh teraz v jednom ohlase vyzíva veľké obecenstvo, aby všemožne podporovalo chudobnú študujúcu mládež a zároveň vyzval i podpory potrebných poslucháčov, aby sa hlásili, že im zaopatrí zárobok, aby im takto študovanie obľahčené bolo. Na vyzvanie hlásilo sa u rektora posiaľ 280 poslucháčov. Rektorovi university už aj mnohí poslali svoje milodary pre mládež, medzi inými i knieža-primas poslal mu pre chudobných žiakov 50 zlatých.

**Kradež v Lipt. Sv. Mikuláši.** Boli sme spomenuli, že v Lipt. Sv. Mikuláši hodinára Friedmanna volakto obkradol. Teraz sú už zlodejovi na stope a možno, že ho už v krátkom čase chytiť. Zlodej totiž predal jedny hodinky z obchodu Friedmanovho v Brezne a druhé v Miškovci a teraz budapeštianska polícia telegraficky povolala Friedmanna do hlavného mesta, aby tu obzrel tú hromadu hodínok, ktoré našla polícia pozakladané v jednej záložni a ktoré pozakladal istý Kozma. Kozmu už zatkli, ten ale hovorí, že hodinky dostal od iného človeka.

**Dvestotisíc strajkujúcich.** Jako z Brüsselu oznámujú, baníci v belgických a severofrancúzskych baňach rozhodli, že 1. novembra prestanú pracovať, aby započali taký strajk, akého ešte nebolo. Baníkov chystajúci sa ku strajku je okolo dvestotisíc.

**Nešťastie na mori.** Opäť sa udalo veľké nešťastie na mori. Pri južnom pobreží ostrova Kuba parník Triton dostal sa na zátoň, obdržal diery a utonul. Na lodi bolo vyše 200 cestovateľov, zväčša vojaci. Asi 150 osôb zahynulo vo vlnách, ostatní stačili sa ratovať.

**Volakedy a teraz.** Mesto Zenta, ako to z listín v mestskom archíve vyrátali, platilo r. 1799. veškerej dane 8813 zlatých a 91 kr., dnes ale, sotva po sto rokoch platí obyvateľstvo mesta Zenty 258.000 zlatých ročnej dane.

**Nešťastie.** V jednej ruskej obei pri Bialystoku viezlo sa desať židov z veselia a povoz nepozornosťou kočiša zašiel na železničnú trať práve vtedy, keď ta dorazil jachajúci rýchlovlak. Ôsmych roztrhalo a dvúch na smrť ranilo.

**Carova pozostalost.** Ruský cár Alexander II. — ako známo — bol sa oženil po druhý raz s dievčaťom svojmu stavu nerovným, ktorú pozdvihol do kniežacieho stavu a pred svojou smrťou poručil jej veľký majetok vymenújúc za tútora z toho manželstva pochádzajúcich dieťok baróna Taubeho. Teraz vysvitlo, že barón Taube neverne šafáril s imaním sirôt, lebo 2,230.000 rubľov defraudoval. Tieto peniaze chcela rodina Taubeho nahradit a aj z čiastky nahradila, knázná Jurigewská ale, ktorá teraz žije v Paríži, zaviedla proti nemu pravotu. Taubeho ale súd oslobodil. Pojednávanie tejto pravoty dialo sa za zavretými dvermi.

**Žltá zimnica sa šíri.** Z New-Yorku oznamujú, že nebezpečná nemoc : zv. žltá zimnica sa šíri, menovite veľmi zári v New Orleanse, kde na tú chorobu onezdravelo posiaľ 96 ľudí, z ktorých mnohí zomreli.

**Strašný víchor.** Na ďalekom juhu okolo rovníka pod jaseň a na jar zvykly zúriť strašné víchre, takzvané ciklony. My tuná len zo správ môžeme si utvoriť aký-taký pochop o tých spustách, ktoré taký strašný víchor na ďalekom juhu narobí. Takýto strašný a zkazonosný víchor zúril počiatkom októbra na ostrovoch Filipínskych pod horúcim pásmom. Ciklon mal strašnú silu, tak že krútnava víchra vytrhla z mora ohromné masy vody a niesla ponad ostrovy. Na ostrove Leyte zúril ciklon najdivšie. Mestecká Bady, Carridara a Burogo v rummy obrátil. Mesto Leyte pre jeho priaznivú polohu utrpelo pomerne málo škody. Ostrov zaliaty ohromné vlny, ktoré takrečeno smyly so zeme obe a mestá. V Taclobane zahynulo viac tisíc ľudí. Nešťastníci utopili sa z čiastky vo vode, z čiastky podusili sa v ohromných pieskových oblakoch, ktoré víchor niesol alebo zasypaly ich sboreny domov. Na ostrove Samoa ciklon zničil mesto Hermani. Okrem nesčíselných ľudských životov ciklon natropil škody v cene vyše 7 a pol milliona zlatých.

**Dobry pomer medzi našim a ruským vojskom.** V ruskej osade Wolocisko ležiaca ruská posádka žije vo veľmi dobrom priateľstve s našim vojskom, rozloženým na ruskej hranici v Haliči. Menovite officierské sbory žijú v dobrej shode. Tieto dni dôstojníctvo nášho vojska našťivilo dôstojníkov ruského pluku, ktorí pre našich pripravili vo Wolocisku bohatú hostinu, pri ktorej sa všetci dôstojníci výborne zabávali. Hostia sa až po polnoci viezli nazpät pri svetle fakiel. Na štyri versty od Wolociska čakal ich zas bohato prestretý stôl. Na hranici odobrali sa dôstojníci veľmi priateľsky.

**Hromadné otrávenie.** Na jednej lodi, ktorá mala z Geny do Brazílie odvieť 1500 vystahovalcov, keď plávala už dva dni morom za príznakov otrávenia ochorelo 350 ľudí. Loď zastala v najbližšom prístave a vrchnosť objavila, že otrávenie zapríčinily zle čínované nádoby, na ktorých vyvinul sa jed t. zv. „grünspan“. Chorých zaviezli všetkých do nemocnice.

**Építészeti Szemle.** VI. Évfolyam X. Füzet. Budapest, 1897. Szerkeszti Bobula János. Tartalom: Remény a jobb időkre. — Egy nem létező stílusról. — Donatello és Ghiberti követői. — A XV-ik század szobrászata. — Donatello mint szobrász. — Lucca Della Robbi és útadai. — A Magyar műegyetem. — Vegyesek. — Pályázatok. — Magy. kir. államvasutak menetrendje. — Hirdetések. Budapest, 1897. Az Országgyűlési Értesítő kő- és könyvnyomdája részvénytársaság IV. ker., Vármegye-utca 11—13.

## KU OBRÁZKU.

### Matka medzi dietkami.

Nastávajú dlhé večery a s tým i nová starosť pečovlivým mamičkám. Musia sa teraz postarať, aby svoje dieťky zabavily peknými rozprávčkami, ktoré dietky tak rady poslúchajú. A niet matere, ktorá by svojim dietkam v dlhé zimné večery nerozprávala poviedky, rozprávky, báchorky, ktoré sa udaly tam za sklenným vrchom, v Operenciášovej krajine a za prepadnutým morom, tak ďaleko, že ten, kto tú rozprávku priniesol, sodral sedem železných čižiem. I náš obrázok predstavuje zvedavé dietky, ktoré pilne poslúchajú dobrú matičku, keď začala: „Kde bolo tam bolo...“ a nespúšťajú z nej ani oka, len aby si dobre mohli zapamätať poviedku o zakliatej princeznej, ktorú vyslobodil spod kliatby strojný šuhajček chudobného roľníka tým, že odťal všetkých sedem hláv obrovskému šarkanovi.